

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра підприємництва і права

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ

Завідувач кафедри

Алла СВИТЛИЧНА

(протокол «01» вересня 2025 р. №1)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обов'язкова навчальна дисципліна)

Основи римського приватного права

освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма «Правознавство»

спеціальність D8 Право

галузь знань D Бізнес, адміністрування та право

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

Полтава

2025/2026 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи римського приватного права» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Правознавство спеціальності D8 Право.

Мова викладання – державна.

Розробник: Сергій Гладкий, професор кафедри підприємництва і права, д.ю.н., професор.

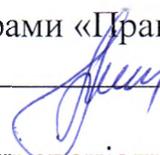
«01» вересня 2025 року

Сергій ГЛАДКИЙ

Погоджено гарантом освітньої програми «Правознавство»

«01» вересня 2025 року

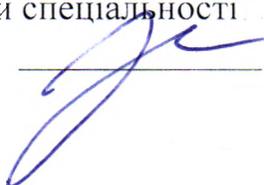

Євгенія ЛИПШІЙ

Схвалено Радою з якості вищої освіти спеціальності «Право»
протокол від «01» вересня 2025 року № 1

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності

«Право»

Олександр КАЛЬЯН

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти D8ПР_бд_2025	Заочна форма здобуття освіти D8ПР_бз_2025
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів	3	
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова	
Рік навчання (курс)	1	1
Семестр	2	2
Лекції (годин)	14	8
Семінарські (годин)	16	8
Самостійна робота (годин)	60	74
в т.ч. індивідуальні завдання	-	-
Форма семестрового контролю	залік	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Ознайомлення здобувачів вищої освіти з історією виникнення і розвитку римського приватного права, його джерелами, змістом, історичним і сучасним значенням.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна вивчається на першому році навчання першого (бакалаврського) освітнього рівня, потребує попереднього вивчення освітніх компонентів: «Історія держави і права зарубіжних країн», «Теорія держави і права».

4. Компетентності

Загальні:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові:

СК 1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК 2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

СК 3. Цінування та повага гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

5. Результати навчання

РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН 4. Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.

РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН 8. Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	<p>Концептуальні наукові знання з історії римського приватного права.</p> <p>Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять, які є методологічним знаряддям вивчення римського приватного права.</p> <p>Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання завдань у сфері навчання.</p> <p>Збір, інтерпретація та застосування даних.</p> <p>Здатність продовжувати навчання зі значним ступенем автономії.</p>
РН 4. Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.	<p>Концептуальні наукові знання з історії римського приватного права.</p> <p>Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання завдань у сфері навчання.</p> <p>Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, власного досвіду та аргументації.</p> <p>Здатність продовжувати навчання зі значним ступенем автономії.</p>
РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.	<p>Концептуальні наукові знання з історії римського приватного права.</p> <p>Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять, які є методологічним знаряддям вивчення римського приватного права.</p> <p>Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання завдань у сфері навчання.</p> <p>Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, власного досвіду та аргументації.</p> <p>Здатність продовжувати навчання зі значним ступенем автономії.</p>

<p>PH 8. Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.</p>	<p>Концептуальні наукові знання з історії римського приватного права. Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять, які є методологічним знаряддям вивчення римського приватного права. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання завдань у сфері навчання. Збір, інтерпретація та застосування даних. Здатність продовжувати навчання зі значним ступенем автономії.</p>
<p>PH 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.</p>	<p>Концептуальні наукові знання з історії римського приватного права. Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять, які є методологічним знаряддям вивчення римського приватного права. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання завдань у сфері навчання. Збір, інтерпретація та застосування даних. Здатність продовжувати навчання зі значним ступенем автономії.</p>

6. Методи навчання і викладання

словесні методи: лекція, бесіда;

наочні методи: ілюстрування;

практичні методи: робота з навчально-методичними джерелами;

методи самостійної роботи вдома: завдання самостійної роботи;

методи формування пізнавальних інтересів: створення ситуації інтересу; метод використання життєвого досвіду; метод діалогічного обговорення проблемної ситуації;

інтерактивні методи: навчальні дискусії.

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. ПОНЯТТЯ, СТРУКТУРА ТА ІСТОРИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РИМСЬКОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА

Тема 2. ДЖЕРЕЛА РИМСЬКОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА

Тема 3. ОСОБИ У РИМСЬКОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ

Тема 4. СІМЕЙНИЙ СТАТУС ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ

Тема 5. ЗАХИСТ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ. ПОЗОВИ

Тема 6. РЕЧІ ТА РЕЧОВІ ПРАВА: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Тема 7. ВОЛОДІННЯ

Тема 8. ПРАВО ВЛАСНОСТІ

Тема 9. ПРАВА НА ЧУЖІ РЕЧІ

Тема 10. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Тема 11. ДОГОВОРИ: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Тема 12. ОКРЕМІ ВИДИ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Тема 13. ПОЗАДОГОВІРНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Тема 14. СПАДКОВЕ ПРАВО

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма D8ПР_бд_2025				заочна форма D8ПР_бз_2025			
	ус ьо го	у тому числі			ус ьо го	у тому числі		
		л	с	с.р.		л	с	с.р.
Тема 1. Поняття, структура та історичне значення римського приватного права	8	2	2	4	7	2		5
Тема 2. Джерела римського приватного права	6	2	-	4	7		2	5
Тема 3. Особи у римському приватному праві	8	2	2	4	8	2		6
Тема 4. Сімейний статус фізичної особи	6	-	2	4	7		2	5
Тема 5. Захист цивільних прав. Позови	8	2	2	4	8	2		6
Тема 6. Речі та речові права: загальні положення	4	-	-	4	5			5
Тема 7. Володіння	8	2	2	4	7		2	5
Тема 8. Право власності	8	2	2	4	7	2		5
Тема 9. Права на чужі речі	4	-	-	4	5			5
Тема 10. Загальні положення про зобов'язання	7	-	2	5	5			5
Тема 11. Договори: загальні положення	6	2	-	4	8		2	6
Тема 12. Окремі види договірних зобов'язань	7	-	2	5	6			6
Тема 13. Позадоговірні зобов'язання	5	-	-	5	5			5
Тема 14. Спадкове право	5	-	-	5	5			5
у т. ч. індивідуальні завдання	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	90	14	16	60	90	8	8	74

8. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість годин
		денна форма D8ПР_бд_2025	заочна форма D8ПР_бз_2025
1	Тема 1. Поняття, структура та історичне значення римського приватного права	2	-
2	Тема 2. Джерела римського приватного права	-	2
3	Тема 3. Особи у римському приватному праві	2	-
4	Тема 4. Сімейний статус фізичної особи	2	2
5	Тема 5. Захист цивільних прав. Позови	2	-
6	Тема 7. Володіння	2	2
7	Тема 8. Право власності	2	-
8	Тема 10. Загальні положення про зобов'язання	2	-
9	Тема 11. Договори: загальні положення	-	2
10	Тема 12. Окремі види договірних зобов'язань	2	-
	Разом	16	8

9. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість годин
		денна форма D8PP_бд_2025	заочна форма D8PP_бз_2025
1	Тема 1. Поняття, структура та історичне значення римського приватного права	4	5
2	Тема 2. Джерела римського приватного права	4	5
3	Тема 3. Особи у римському приватному праві	4	6
4	Тема 4. Сімейний статус фізичної особи	4	5
5	Тема 5. Захист цивільних прав. Позови	4	6
6	Тема 6. Речі та речові права: загальні положення	4	5
7	Тема 7. Володіння	4	5
8	Тема 8. Право власності	4	5
9	Тема 9. Права на чужі речі	4	5
10	Тема 10. Загальні положення про зобов'язання	5	5
11	Тема 11. Договори: загальні положення	4	6
12	Тема 12. Окремі види договірних зобов'язань	5	6
13	Тема 13. Позадовірні зобов'язання	5	5
14	Тема 14. Спадкове право	5	5
	Разом	60	74

10. Індивідуальні завдання

Не передбачені.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання	
	денна форма D8PP_бд_2025	заочна форма D8PP_бз_2025
РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	<p>Поточний контроль: перевірка результатів конспектування; опитування/бесіда/дискусія; виконання завдань на семінарських заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язання тестів</p> <p>Семестровий контроль: залік</p>	
РН 4. Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.	<p>Поточний контроль: перевірка результатів конспектування; опитування/бесіда/дискусія; виконання завдань на семінарських заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язання тестів</p> <p>Семестровий контроль: залік</p>	

PH 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.	Поточний контроль: перевірка результатів конспектування; опитування/бесіда/дискусія; виконання завдань на семінарських заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язання тестів Семестровий контроль: залік
PH 8. Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.	Поточний контроль: перевірка результатів конспектування; опитування/бесіда/дискусія; виконання завдань на семінарських заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язання тестів Семестровий контроль: залік
PH 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.	Поточний контроль: перевірка результатів конспектування; опитування/бесіда/дискусія; виконання завдань на семінарських заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язання тестів Семестровий контроль: залік

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль і підсумкова оцінка рівня досягнення результатів навчання.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
Денна форма здобуття освіти D8ПР_бд_2025

Назва теми	Види навчальної роботи студентів				Разом по темі
	Ведення конспекту	Опитування і виконання завдань на семінар. заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Розв'язання тестів	
Тема 1. Поняття, структура та історичне значення римського приватного права	1	4	2		7
Тема 2. Джерела римського приватного права	1	-	2		3
Тема 3. Особи у римському приватному праві	1	4	2		7
Тема 4. Сімейний статус фізичної особи	1	4	2		7
Тема 5. Захист цивільних прав. Позови	1	4	2		7
Тема 6. Речі та речові права: загальні положення	1	-	2		3

Тема 7. Володіння	1	4	2	26	7	
Тема 8. Право власності	1	4	2		7	
Тема 9. Права на чужі речі	1	-	2		3	
Тема 10. Загальні положення про зобов'язання	1	4	2		7	
Тема 11. Договори: загальні положення	1	-	2		3	
Тема 12. Окремі види договірних зобов'язань	1	4	2		7	
Тема 13. Позадовірні зобов'язання	1	-	2		3	
Тема 14. Спадкове право	1	-	2		29	
Всього	14	32	28		26	100

Заочна форма здобуття освіти Д8ІП_бз_2025

Назва теми	Види навчальної роботи студентів				Разом по темі
	Ведення конспекту	Опитування і виконання завдань на семінар. заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Виконання ауд. контр. роботи	
Тема 1. Поняття, структура та історичне значення римського приватного права	1	-	2		3
Тема 2. Джерела римського приватного права	1	4	2		8
Тема 3. Особи у римському приватному праві	1	-	2		3
Тема 4. Сімейний статус фізичної особи	1	4	2		8
Тема 5. Захист цивільних прав. Позови	1	-	2		3
Тема 6. Речі та речові права: загальні положення	1	-	2		3
Тема 7. Володіння	1	4	2		8
Тема 8. Право власності	1	-	2		3
Тема 9. Права на чужі речі	1	-	2		3
Тема 10. Загальні положення про зобов'язання	1	-	2		3
Тема 11. Договори: загальні положення	1	4	2		8
Тема 12. Окремі види договірних зобов'язань	1	-	2		3
Тема 13. Позадовірні зобов'язання	1	-	2		3

Тема 14. Спадкове право	1	-	2	42	45
Всього	14	16	28	42	100

1. Ведення конспекту (0-1 бал)

Шкала та критерії та оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
1	Демонструє достатній рівень засвоєння програмного змісту теми навчальної дисципліни (повне відображення в конспекті основних положень теми і наявність ознак їх аналітичного опрацювання – виділення ключових понять, створення опорних схем тощо).
0	Демонструє недостатній рівень засвоєння програмного змісту теми навчальної дисципліни (неповне відображення в конспекті ключових положень теми і відсутність ознак їх аналітичного опрацювання).

2. Опитування і виконання завдань на семінарських заняттях (0-4 бала)

Шкала та критерії та оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	Демонструє найвищий рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання. Вільно та вичерпно відповідає на поставлене запитання, оперує відомостями з додаткової літератури.
3	Демонструє високий рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання. Вільно і точно відповідає на поставлене запитання.
2	Демонструє задовільний рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання. Потребує навідних питань задля того, щоб сформулювати основну відповідь. Відповідь містить помилки та/або дуже лаконічна
1	Демонструє низький рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання. Має значні труднощі з відповіддю, допускає багато помилок або грубі помилки.
0	Неможливо встановити рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання, адже відповідь відсутня

3. Виконання завдань самостійної роботи (0-2 бала).

Шкала та критерії та оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	На високому рівні – здобувач демонструє знання і розуміння змісту завдання самостійної роботи (глибоке розуміння сутності матеріалу, логічність його викладу, аргументоване обґрунтування тверджень, повне розкриття змісту теоретичних питань).
1	На достатньому рівні – здобувач демонструє належні знання і розуміння основних положень завдання самостійної роботи (розуміння сутності матеріалу, логічність його викладу, аргументоване обґрунтування тверджень, розкриття змісту ключових теоретичних питань).
0	На недостатньому рівні – здобувач демонструє відсутність знання і розуміння основних положень завдання самостійної роботи, припускається численних або грубих помилок.

*4. Розв'язання тестів, денна форма здобуття освіти
(0-26 балів)*

Шкала та критерії та оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
21-26	Демонструє високий рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання

14-20	Демонструє задовільний рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
5-13	Демонструє низький рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
0-4	Неможливо встановити рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання

*5. Виконання аудиторної контрольної роботи, заочна форма здобуття освіти
(0-42 балів)*

Шкала та критерії та оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
32-42	Демонструє високий рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
21-31	Демонструє задовільний рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
10-20	Демонструє низький рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
0-9	Неможливо встановити рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання

6. Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом: залік.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)

Засоби навчання: інформаційний супровід із використанням платформи Moodle; комп'ютер (ноутбук) – 1 шт.; пристрій мультимедійний (проектор) – 1 шт.; проєкційний екран – 1 шт.; презентації.

Перелік обладнання, необхідного для вивчення навчальної дисципліни, забезпечує кафедра підприємництва і права.

13. Політика навчальної дисципліни

13.1. Щодо термінів виконання та перескладання: практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання. Кафедра на своєму засіданні приймає рішення про недопущення такого здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни та повідомляє про це директорат навчально-наукового інституту, шляхом подання витягу з протоколу засідання кафедри. Директор навчально-наукового інституту своїм розпорядженням не допускає здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти, який був не допущений до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, має підсумкову академічну заборгованість. Перескладання підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує директор навчально-наукового інституту за участю викладачів відповідної кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною.

13.2. **Щодо академічної доброчесності:** здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському державному аграрному університеті, Порядку перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень у Полтавському державному аграрному університеті.

13.3. **Щодо відвідування занять:** навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять згідно розкладу упродовж навчального року передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі. Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача.

13.4. **Щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти:** на здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані. Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

13.5. **Щодо оскарження результатів оцінювання:** після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора навчально-наукового інституту, яку розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням директора інституту. Апеляційна комісія протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутність підстав оскарження результату оцінювання. Присутність здобувача вищої освіти на засіданнях апеляційної комісії є обов'язковою. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом і доводяться до відома здобувача вищої освіти і викладача. Результатом розгляду апеляції є прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень: попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання і не змінюється або попередня оцінка знань здобувача вищої освіти не відповідає рівню досягнення результатів і здобувач заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка відповідно до чинної в Університеті шкали оцінювання результатів навчання). За результатом апеляції оцінка результатів навчання здобувача вищої освіти не може бути зменшена.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Гладкий С. Римське приватне право : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. Полтава: ПУЕТ, 2015. 317 с.
2. Підопригора О.А., Харитонов Є.О. Римське право : підручник. 4-те вид. К. : Юрінком Інтер, 2014. 525 с.
3. Харитонов Є.О. Основи римського приватного права : посіб. для аудитор. і самост. вивч. курсу. Одеса : Букаєв Вадим Вікторович, 2016. 395 с.

Допоміжні

1. Балко О. Становлення інституту шлюбу в римському праві та у країнах романо-германського типу правової системи. *Віче*. 2010. № 12. С.5-6.
2. Вовк В. Приватно-правова технологія стародавніх римлян як конструювання правової реальності. *Адвокат*. 2009. № 2. С. 22-25.
3. Вовк В. Промовляння і мовчання як конструктивні елементи римського права. *Адвокат*. 2009. № 3. С. 39-42.
4. Вовк В. Юридична рівність у римському праві. *Адвокат*. 2009. № 6. С. 29-32.
5. Гладкий С.О. Рецепція римського права в сучасній Україні: культурно-психологічні передумови. *Традиції та інновації розвитку приватного права в Україні: освітній вимір* : Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції 4 червня 2015 р. Полтава : ПУЕТ, 2015. С. 8-12.
6. Задорожній Ю. Започаткування римським правом принципів права у країнах романо-германської правової сім'ї. *Право України*. 2010. № 3. С. 272-276.
7. Задорожній Ю. Формування інституту позадоговірних зобов'язань у римському праві. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2006. № 13. С.113-117.
8. Закорецька Л. Види прав на чужі речі: порівняльний аналіз за римським приватним правом та сучасним цивільним правом. *Право України*. 2007. № 8. С. 104-107.
9. Качур В. Соціальні умови обмеження правосуб'єктності фізичних осіб у Стародавньому Римі. *Часопис Київського університету права*. 2010. № 4. С. 23-27.
10. Качур В. Співвідношення понять «Persona», «Status» і «Caput» у римському праві. *Часопис Київського університету права*. 2010. № 2. С. 21-25.
11. Макарчук В.С. Римське приватне право : навч. посіб. Вид. 2-ге, допов. К. : Атіка ; Х. : Право, 2015. 255 с.
12. Орач Є.М., Тищик Б.Й. Римське приватне право. Академічний курс : підруч. для студ. вищ. навч. закл. К. : Ін Юре, 2012. 390 с.
13. Паракуда О. Виникнення ідеї гарантії як способу забезпечення зобов'язань у римському приватному праві. *Наше право*. 2008. № 4. С. 16-21.
14. Підпригора О. Захист володіння за римським приватним правом. *Право України*. 1999. № 4. С. 18-35.
15. Підпригора О. Римське право і майбутнє правової системи України. *Вісник академії правових наук України*. 1999. №1. С.95-103.
16. Підпригора О.А. Римське приватне право. Академічний курс : підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закладів. К. : Видавничий Дім "Ін Юре", 2001. 440 с.
17. Рибачок В. Становлення інституту іпотеки та механізму оформлення іпотечних договорів за часів римського права. *Часопис Київського університету права*. 2009. № 3. С.150-156.
18. Римське право і сучасність : матеріали Міжнар. наук. конф., 24 трав. 2013 р. / Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.", Півд. регіон. центр Нац. акад. прав. наук України, Міжнар. гуманіт. ун-т ; [упоряд.: Н. С. Адаховська ; за заг. ред. Є. О. Харитоновна]. О. : Фенікс, 2013. 364 с.
19. Римське приватне право : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [І.О. Ізарова, Т.М. Вахонєва, Н.В. Павловська] ; за заг. ред. канд. юрид. наук І.О. Ізарової. Чернігів : [Черніг. держ. ін-т права, соц. технологій та праці], 2010. 300 с.
20. Шаркова І.М. Римське приватне право (казуси добросовісності) : навч. посіб. К.: НДІ приват. права і підприємництва НАПрН України, 2013. 103 с.

Інформаційні ресурси:

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.catalogue.nplu.org>